1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛЮТОГО 1963 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 1, 1963 No. 21. VOL. LXX.

ЗДА МАЮТЬ СИЛУ ЗНИЩИТИ СССР — ЗАЯВЛЯЄ МЕКНАМАРА

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара зізнавав на закритому засіданні Палатної Комісії Збройних Сил і заявив, що ЗДА мають всю потрібну силу до того, щоб знищити напасника СССР навіть після того, якби ворогові вдалося першому напасти на цю країну та частинно її знищити. ЗДА можуть впродовж мінут вислати проти ворога 650 далекосяжних бомбовиків і принаймні 344 далекосяжних ракет зараз після ворожої атаки. Але це була б тільки перша частина відплатної акції ЗДА — заявив МекНамара. ЗДА мають всіх 1 300 далекосяжних бомбовиків, і з них 650 є в такому стані поготівля, що впродовж 15-ох мінут можуть летіти проти ворога. Крім того ця країна має 200 далекосяжних ракет типів Атлас, Титан і Мінутмен, які є готові до негайної акції в своїх базах або сильосах, і 144 ракет Поляріс, які находяться на атомових човнах. Відплатна акція збоку ЗДА за атомову атаку могла б відбутися майже негайно після ворожого налету. МекНамара виразно заявив: „Ми калькулюємо, що наші збройні сили можуть знищити Совєтський Союз без допомоги тактичних повітряних з'єднань або літаконосців, чи ракет Тор і Юпітер, які можуть летіти на середню віддаль". ЗДА можуть змести з землі СССР навіть тоді, твердив секретар оборони, коли б частина наших літаків була знищена на землі, і деякі літаки були б знищені під час лету до СССР. Головні пункти промови секретаря оборони: 1) Є певні вістки про те, що заіснував повний розлам між СССР і комуністичним Китаєм; 2) Президент Кеннеді запропонував видати на оборону $51 більйон, що вповні вистачить на те, щоб ЗДА виграли холодну війну, бо СССР і Китай поборюватимуть себе самих; 3) Але МекНамара заявив, що хоч є повний розлам між комуністичними великодержавами, то небезпека для вільного світу не скінчилася, бо і СССР і Китай мають ті самі цілі перед собою — знищити вільний світ. Вони розходяться тільки в способах, як до тієї цілі дійти. 4) ЗДА мають у В'єтнамі 11 000 вояків; 5) Припинили продукцію ракет Скайболт, бо вони були задорогі, і тому, що інші ракети, дешевші, можуть краще виконати те завдання, що було перед Скайболтами. 6) Совєтський епізод на Кубі, який закінчився невдачею Москви, відклав на пізніше нову берлінську кризу. Але берлінська проблема не перестає бути для вільного світу найбільш критичною. 7) На думку МекНамари Захід не повинен роздрібнювати своєї атомової зброї. Самостійні збройні атомові сили в окремих европейських країнах, на думку секретаря оборони є „закоштовні" і сумнівного успіху. 8) Комуністичний Китай є тепер найбільше войовничою комуністичною державою, і він є найбільшою загрозою для миру в світі в сучасному положенні.

Передбачають завзяту боротьбу в Конґресі за ухвалення шкільної урядової програми

Вашинґтон. — Урядовий законопроєкт про федеральну допомогу школам не викликав захоплення в Конґресі, і в політичних колах передбачають, що знову виникне завзята боротьба між прихильниками й противниками федеральної допомоги парафіяльним і приватним школам. Президент вмістив свою шкільну програму в одному великому законопроєкті, в якому є аж 24 старих і нових плянів з ділянки шкільництва. І ця обставина спричиниться до того, що урядовий проєкт не має виглядів на ухвалення в тій формі, як його внесли до законодатної частини уряду. Конґрес розіб'є урядову програму на окремі пункти і деякі з них ухвалить, а решту відкине, як це було вже минулого року. Гадають, що Конґрес схвалить програму допомоги коледжам, позичок студентам, поліпшення вишколу вчителів та допомоги бібліотекам. Провідник республіканців в Палаті, конґресмен Чарлз Галлек сказав, що уряд не бажає щиро допомогти шкільництву, коли всю програму предложив в одному законопроєкті, бо існують оправдані вигляди, що такий законопроєкт Конґрес напевно відкине. Те саме сказав і республіканський конґресмен із Ню Джерзі Пітер Фрелінгайзер. Конґресмен республіканець із Міннесоти Алберт Квай плянує внести свій законопроєкт про признання дол. 1.5 більйона на будову будинків для коледжів.

В автових катастрофах у ЗДА в 1962 році згинули 41,000 осіб

Шикаґо. — Крайова Рада Безпеки стверджує, що 1962 рік був рекордовим щодо числа осіб, які згинули в автових катастрофах на шляхах і вулицях цієї країни. Те число вперше переступало сорок тисяч і становить 41,000. Досі найбільше число вбитих автами було в 1941-му році — 39,969. Президент Ради Безпеки Говард Пайл називає ці втрати в людях „трагічними і марнотратними", та закликає до акції, щоб збільшити безпеку на шляхах. На думку Пайла треба б, щоб Президент покликав до життя Комітет Безпеки, який діяв би в крайовому маштабі. В 1962 р. число вбитих на шляхах збільшилося на 2,900 в порівнянні з 1961-им роком. Між більшими містами, що мають понад один мільйон мешканців, Шикаґо має найнижчий відсоток — 2.5 на кожді 10 000 зареєстрованих авт. Ню Йорк — 3.8, стоїть поза Дітройтом, Лос Анджелесем і Філядельфією.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** заявив, що „смерть славного 89-річного американського поета Роберта Фроста залишає пусте місце серед американської культури! Президент підкреслив в своїй промові про Фроста те, що той поет у своїх творах змальовав найхарактерніші прикмети Нової Англії, яку він так любив. Фрост захоплювався природою, в його творах є ясність вислову та обережність думки. „Його смерть, казав Президент, робить нас всіх біднішими, але він залишив народові неоцінимі скарби — свою творчість".

● **103-річна** емеритована учителька Барбара Томпсон у Фолл Рівері, Массачусетс, відзначала свої народини і заявила, що вона завдячує свою довгу вічність тому фактові, що в її родині люди живуть довго. Її мати мала 82 роки, її бабуся 93.

● **Вибраний минулого року** на сенатора зі стейту Колорадо Пітер Домінік мусів встати о 4-ій год. по півночі, бо його телефон сильно задзвонив. Він гадав, що це жінка дзвонить із Колорадо, але помилився, бо це хотіли розмовляти студенти з Бавлдеру, Колорадо, які хотіли інформацій від свого сенатора, чи дійсно в кабінеті президента Кеннеді є „соціялізм". Сенатор порадив розполітикованим студентам іти спати.

ВІДБУЛАСЯ РІЧНА СЕСІЯ РАДИ МИТРОПОЛІЇ УПЦЕРКВИ В ЗДА

Бавнд Брук, Н. Дж. (М. Ф.). — В дні 30 січня ц. р. в С. Бавнд Брук, Н. Дж., відбулася річна сесія Ради Митрополії Української Православної Церкви у ЗДА, керівного органу тієї Церкви в часі поміж її Соборами. Наради започатковано молебнем, який відслужив Впр. о. Протопресвітер Іван Савчук з Філядельфії та під кінець якого Первоієрарх тієї Церкви, Високопреосвященніший Митрополит Іван Теодорович, виголосив коротке архипастирське слово. На початку нарад молитовно вшановано пам'ять недавно спочилого в Бозі скарбника Консисторії, бл. п. митрата Григорія Пипюка. Прослухано звітів голови Консисторії і її членів, також представників інших центральних установ тієї Церкви за 1962 рік. Голова Консисторії, Високопреосвященніший Архиєпископ Мстислав, подав картину праці і проблем керівних органів УПЦеркви, її росту і недомагань. Щодо фінансів, говорив Владика Мстислав, минулий рік позначився поважними фінансовими здобутками. Зросла також жертвенність вірних на допомогу нашим залишенцям в Західній Европі. Викінчення будови церкви-пам'ятника відбувається пляново, збільшилася жертвенність вірних на ту ціль в другій половині 1962 року. В минулому році дуже зросло зацікавлення вірних прегарно влаштованим Центральним Цвинтарем в С. Бавнд Брук, багато визначних наших людей тут поховано в останньому часі. Пекучою проблемою є кадри нових священиків. Ситуація священиків в ряді парафій — відштовхує кандидатів до духовного стану. Готовий до друку Збірник Проповідей Владики Архиєпископа Володимира з Дітройту. Готовий вже склад (друкарський) нового Служебника українською мовою, робота над яким тривала кілька років. Це були головні думки зі звіту Голови Консисторії, Архиєпископа Мстислава.

Звітували інші члени Консисторії: прот. Стахій Шадинський та прот. Богдан Железківський, також звітували члени Контрольної Комісії: п. Петро Лихошерст (Рачестер, Н. Й.) та всеч. о. прот. Теодор Форостій (Пасейк, Н. Дж.). Від Централі Об'єднання Сестрицтва звітувала п-ні Людмила Івченко, яка просила зібраних допомогти

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗДА висилають нову військову місію до Індії

Ню Делі. — До Індії має прибути з початком лютого нова американська військова місія, цим разом для справи здвигнення в Індії воєнного промислу. Тому членами тієї місії будуть експерти продукції для збройних сил Індії та на воєнні цілі. Ця американська місія зупиниться в Індії кілька тижнів, студіюючи потреби індійських збройних сил та технічні можливості й кошти збудування відповідних фабрик. Окрема спільна британсько-американська місія має перевірити в Індії потреби індійського летунства й проблему забезпеки індійських міст. Індійський уряд бере окремо під увагу можливість збудування фабрики літаків совєтського типу МІГ - 21, що їх кілька машин мають прислати Совєти. Індія дістала до цього часу від ЗДА зброю, амуніцію і виряд для ведення війни проти комуністичного Китаю на кругло 60 мільйонів дол., а других стільки прислали Індії інші країни. Справа дальшої війни чи мирових переговорів між комуністичним Китаєм і Індією обертається довкола проєкту шістьох невтральних країн, які радили над китайсько - індійським конфліктом на Цейлоні. Китайські комуністи, які спершу хвалили той плян і ніби прийняли його, як базу для переговорів з Індією, тепер назвали той плян „баламутним і взаємно суперечним". До Ню Делі виїхав з Індонезії міністер закордонних справ Субандріо, теж у посередницькій місії.

Окремий дорадник Президента про політичне значення зменшення податків

Вашингтон. — Окремий дорадник Президента Теодор Соренсен, промовляючи до демократичних провідників заявив, що Демократична партія не сміє йти до виборів в 1964-му році, коли число безробітних не буде зменшене до часу передвиборчої кампанії. На думку Соренсена ухвалення закону про зменшення податків зменшить число безробітних; допоможе тим районам, де є економічна депресія; зредукує натиск робітництва до 35-годинного тижня праці і прочистить ту атмосферу, яку тепер називають „ворожістю уряду до бизнесменів". Коли вдасться демократам зменшити податки та скріпити економіку, тоді, гадає Соренсен, демократи легко зможуть розв'язати й інші проблеми. Президент Кеннеді в 1960-му році обіцяв зрушити економічну стагнацію, в якій економіка розвивається так слабим темпом, що не може зужиткувати всіх робітних сил країни.

Українська молодь Ню Йорку вшановує пам'ять Крутянських Героїв

Ню Йорк. — Українські молодечі організації міста Ню Йорку — „Зарево", Ліга Католицької Молоді, Ліга Молоді Північної Америки, МУН, ОДУМ, Пласт, СУМА, Товариство Української Православної Молоді, ТУСМ, Українська Студентська Громада та Український Спортовий Клюб — влаштовують у неділю 3-го лютого цього року, Крутянську Академію для вшанування пам'яті героїв Крутянського бою, що відбувся 45 років тому, 29-го січня 1918-го року. У програмі цієї Крутянської Академії передбачені — крім відспівання американського й українського гимнів та відкриття — ще святочна доповідь, що її виголосить голова Координаційної Комісії молодечих організацій Павло Дорожинський, виступ смичкового квартету студенток Українського Музичного Інституту, сольові і збірні декламації у виконанні членів Пласту, СУМА іТовариства Православної Молоді та виступ Ансамблю бандуристок СУМА в Ню Йорку. Відбудеться академія о год. 6-ій веч. в залі Джуньйор Гайскул Евню „Б" між 4-ою і 6-ю вулицями. Цього ж дня будуть відправлені по українських церквах панахиди за спокій душі полеглих крутянців.

УВАН У ЗДА ВЛАШТОВУЄ КОНЦЕРТ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ УЧЕНИМ

Ню Йорк. — Фонд ім. Дмитра Дорошенка при Українській Академії Наук у ЗДА влаштовує Вечір Української Вокальної та Інструментальної Музики і Мистецького Слова. Участь у вечорі беруть: Лідія Крушельницька, Марія Цісик, Ганна Шерей, Йосип Гірняк і В. Цісик. Увесь прибуток призначений на допомогу українським вченим старим і хворим та їх удовам в Европі. Вечір відбудеться в суботу 2-го лютого 1963 року о 7-ій год. веч. в будинку Академії при 206 Вест 100 вул., Н. Й.

КАНАДА ВИМАГАТИМЕ В ОН РОЗГЛЯДУ СПРАВИ ПОНЕВОЛЕННЯ СОВЄТАМИ УКРАЇНИ І БАЛТІЙСЬКИХ НАРОДІВ

Торонто. — Міністер закордонних справ Канади Говард Ґрін, промовляв тут в неділю 26-го січня цього року, на бенкеті, влаштованому Комітетом Українців Канади для відзначення 45-их роковин звільнення України з-під російського панування і проголошення незалежности Української Народної Республіки. У своїй промові він заявив, що Канада продовжуватиме на терені Об'єднаних Націй боротьбу за розгляд справи поневолення України і балтійських народів не зважаючи на те, що Совєти докладають усіх зусиль для відтягнення уваги членів ОН і міжнародної опінії від цієї проблеми і на спрямування всієї уваги на справу африканського колоніялізму. В цьому допомагають Совєтам в Комісії ОН для справ колоніялізму — на думку Ґріна — теж представники африканських й азійських народів, більше зацікавлені в тому, щоб звільнити з-під колоніяльної залежности негрів і байдужі до факту поневолювання білих білими. Тому теж канадійській делеґації в ОН не повелося провести резолюції в справі засудження совєтського колоніялізму. Проте Канада й далі вестиме боротьбу в цій справі, щоб переконати представників новозвільнених африканських країн, що Совєти, засуджуючи колоніялізм, практикують його все ще в себе на окупованих ними територіях.

Збройні сили ЗДА залишаться в Европі — всупереч політиці де Ґоля

Вашинґтон. — Державний секретар Дін Раск заявив, в минулий понеділок на конґресовій комісії для закордонних справ, що збройні сили ЗДА, які в теперішньому часі нараховують в Европі 400.000 військовиків, залишаться там, всупереч політиці французького президента де Ґоля, що його останні ходи вказують на те, що він „хоче позбутися Америки з Европи". Державний секретар висловив переконання, що дійсною причиною спротиву де Ґоля проти членства Британії в Спільному Господарському Ринку був його острах, щоб Британія не стала „троянським конем", який в Спільному Господарському Ринку заступав би політичні й економічні інтереси Америки. Ця заява державного секретаря Діна Раска була — за твердженням присявних на тому засіданні конґресменів — найгострішим за всі часи схарактеризуванням французької закордонної політики. Становище З'єдинених Держав супроти Спільного Господарського Ринку й проблеми участи в ньому Британії з'ясував особисто в Брюсселі спеціяльний представник ЗДА для митних переговорів з іншими державами, кол. державний секретар Кристіян Гертер, який був у Брюсселі, а тепер перебуває у Женеві. Американська преса цитує заяву одного, ближче неназваного західньо - німецького державного мужа, який ствердив, що хоч Західня Німеччина не хоче такої ситуації, в якій мусіла б вибірати поміж Францією та Америкою, проте, якщо така ситуація настала б, то Німеччина „безсумнівно вибрала б Америку". Всі німці, мовляв, переконані, що свобода Німеччини залежить від присутности 400.000 американських вояків в Західній Европі, тому тенденція де Ґоля, щоб позбавити Америку її політичних впливів в Европі — не може вдатися.

Британія нараджується над наслідками невдачі переговорів у Брюсселі

Лорд Королівської печаті Едвард Гіт (перший зліва) слухає разом з іншими членами британської делеґації в Брюсселі вияснень міністра закордонних справ Західньої Німеччини Ґерґарда Шредера (перший з правого боку) про причини неприйняття Великої Британії до Спільного Европейського Ринку.

Лондон. — У керівних політичних колах Британії існує покищо заколот та збентеження внаслідку несподіваного повного розбиття переговорів про приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, і то не з якихось господарських причин, а суто політичної позиції Франції. Ще під час тривання останньої конференції міністрів в Брюсселі прем'єр Гарольд Мекміллен скликав негайне засідання ради міністрів, на яке з Філіпін прилетів міністер закордонних справ лорд Гюм та на якому не було тільки Едварда Гіта й Дункана Сандіса, репрезентантів Британії в Брюсселі, які проте повідомили своїх колеґ в Лондоні, що нема шансів на врятування ситуації. Офіційне становище, з'ясоване прем'єром Мекмілленом в палаті громад таке, що Британія безумовно зазнала з вини французького президента де Ґоля невдачі, але не катастрофи, та ніякого приниження, бо 5 інших европейських держав, членів Спільного Господарського Ринку, солідаризувались з Британією. Представники опозиційної Партії праці закидали Мекмілленові, що він довів до „приниження" Британії у Брюсселі та що пора на те, щоб „не дозволити більше ні де Ґолеві ні будь-кому іншому поштовхувати Британію". Речники Партії праці поручали скликання негайно конференції Британського Коммонвелту для обміркування ситуації та устійнення дальшої економічної політики. Мекміллен заявив, що дальші рішення уряду та його офіційне становище будуть оприлюднені „у належний час". Вся европейська преса присвячує розбиттю конференції у Брюсселі якнайбільше уваги на передових місцях. Звертають увагу на радісні голоси совєтської преси й пропаганди з приводу незгоди в західньому таборі.

СЕНАТ ВИМАГАЄ, ЩОБ ЕВРОПА БІЛЬШЕ ДБАЛА ЗА СВОЮ ОБОРОНУ

Вашингтон. — Спеціяльна Комісія, покликана Президентом головно із сенаторів, склала звідомлення про нинішній стан збройних сил европейських країн з рекомендацією, щоб З'єдинені Держави піддали основній ревізії свій підхід до оборони Західньої Европи, якщо західньо - европейські держави не переймуть на себе в більшій мірі тягар тієї оборони. У звідомленні, що його переслано голові сенатської Комісії для закордонних справ сен. Вільямові Фулбрайтові, підкреслено, як іронію, що З'єдиненим Державам має більше лежати на серці справа Західньої Европи, як західньо-европейським державам. У тому звідомленні ствердження, що за вийнятком Західньої Німеччини всі европейські члени Північно - атлантійського пакту (НАТО) намагаються відхилятися, викручуватись, з прийнятих на себе зобов'язань. „Якщо европейці вважають, кажеться у тому звідомленні, що можна зберегти мир без поставлення на ноги обіцяних европейських дивізій, то нема потреби відкидати геть здогаду, що той мир може бути збережений також тоді, коли в Европі буде менше американських дивізій". Таким чином те звідомлення прозоро рекомендує відкликання частини американських військ з Західньої Европи, вважаючи, що самі західньо - европейські країни є нині цілком спроможні заступити їх власними збройними силами. Згадана Комісія гостро критикує деякі тенденції Спільного Господарського Ринку, що нехтує проблемами збройної оборони Европи та допомоги відсталим країнам, одно і друге зіштовхуючи на спину Америки. „Безприкладний динамічний добробут Західньої Европи виправдує цілком вимогу Америки, щоб Західня Европа облегшила дотеперішній тягар, що його несе Америка в оборонних інтересах Европи". Те сенатське звідомлення таврує теж „деякі існуючі в НАТО розбіжні тенденції", виразно натякаючи на окремішню політику французького президента де Ґоля. У звідомленні кажеться, що коли ті „розбіжні тенденції" зводяться до тимчасового надмірного натиску на крайові потреби (коштом НАТО), то можна буде їх перебороти, але „якщо річ іде про цілком різні погляди на небезпеку збоку комунізму, тоді це найсутніша проблема цілого західнього союзу" Зокрема у звідомленні вимагається, щоб західньо-европейські країни в більшій мірі перейняли на себе обов'язки оборони Західнього Берліну та причинялись куди вищими, як тепер, грошовими сумами, на вдержання апарату НАТО. Це звідомлення, яке підписав надзвичайно впливовий сенатор Майк Менсфілд, вказує на виразні тенденції — рішучіше виступити проти еґоїстичної і вигідницької політики держав Західньої Европи.

ЗДА таврують політику де Ґоля і підкреслюють потребу єдности

Вашингтон. — В офіційному комунікаті, що його проголосив Державний Департамент в минулу середу 30-го січня ц. р. з приводу французького „вета" проти прийняття Британії до Спільного Господарського Ринку, називається цю подію „найбільш нещасливою", проте висловлюється переконання, що це тільки зупинення, але не внеможливлення руху в напрямку до повної єдности вільного світу. Державний Департамент підкреслює, що „оборона вільного світу є неподільна" та стверджує з вдоволенням, що більшість европейських народів поділяють те переконання. Не називаючи за іменем французького президента Шарля де Ґоля, офіційний американський комунікат виразно протиставиться його політиці европейського реґіоналізму та заявляє, що Америка з свого боку змагатиме далі до „проводження тієї політики, яку диктує тверда дійсність нинішньої ситуації, що її не змінили останні події в Брюсселі". Безпосередніми цілями американської політики у відношенні до Европи є „скріплення НАТО, створення багаточленної атомової збройної сили та лібералізація торгівлі". Державний Департамент виразно протиставиться політиці де Ґоля, проголошуючи конечність „сильної і об'єднаної Европи, яка працює в успішному тісному партнерстві з З'єдиненими Державами задля розв'язання спільних проблем".

5 держав Спільного Господарського Ринку демонструють проти Франції

Брюссель. — Три держави Спільного Господарського Ринку, так званий Бенелюкс — Бельгія, Голляндія і Люксембург — заявили, що вони збойкотують засідання Ради Спільного Господарського Ринку, передбачене на п'ятницю 1-го лютого ц.р., на якому французький міністер фінансів мав виступити проти дальших англо - американських інвестицій в Европі. Італія приєдналась до заяви названих трьох держав і західньо-німецький міністер фінансів Ральф Даглы́ґрін, який в цьому місяці проводить в згаданій Раді тієї економічної організації, відкликав те засідання, подавши за формальну причину „перевантажений денний порядок". Він заповів скликання нового засідання „за чотири-шість тижнів", але насправді воно буде залежне від дальших відносин всередині Спільного Господарського Ринку, покищо основно погіршених самовільним „вето" Франції проти прийняття Британії до економічної спільноти Европи. Французький уряд недавно обурився, що американська автомобільна корпорація „Крайслера" викупила більшість акцій французької фабрики автомобілів „Сімка".

У СВІТІ

● **Китайські** комуністи поставили Хрущову своєрідний ультимат: або прийняти їх становище щодо тактики комунізму в змаганні до влади у світі, або наразитись на розкол в комуністичному русі. На цю тему була велика стаття в офіційному органі комуно - китайської партії, де ствердженo, що „міжнародний комуністичний рух поважно загрожений". З тієї статті виходить ясно, що Пейпінг рішений або накинути свою лінію Москві, або проголосити себе незалежним від Москви центром і повести проти неї одверту війну за провід в міжнародному комунізмі.

● **У столиці Ірану Тегерані** 2 000 молодих робітників вдерлися до університету, щоб перешкодити студентам розвішувати транспаренти й афіші проти плебісциту в справі запроєктованої урядом земельної реформи. Ця справа поділила іранське громадянство на 2 табори і розпалила пристрасті: побожні мусульмани і консерватисти є проти земельної реформи — всі поступові елементи, селяни й робітники та сам шах Різа Палеві — за реформою. Остаточно у плебісциті виграв уряд величезною більшістю голосів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

„Безодня обурення" в Москві

Ясно, що могутня акція відзначування роковин проголошення суверенности і соборности вільної і народоправної Української Держави 22-го січня 1918-го і 1919-го років на цілому обширі З'єдинених Держав Америки, зокрема молитви українських священиків та заяви законодавців у Конгресі ЗДА і проголошування Днів Української Незалежности губернаторами стейтів та мейорами міст, як і піднесення в тих днях синьо - жовтих українських прапорів, побіч американських, на урядових будівлях — дуже непокоїть Москву. Але досі вона це занепокоєння переважно приховувала, на акцію американських українців не реагувала. На це бо має й поважні причини: реагуючи на цю акцію, Москва доведе її до відома поневолених нею народів і сама мимоволі причиниться до того, що й є однією з цілей тієї акції — піддержати дух спротиву поневолених, сказати їм, що про них не забувають, що вони не залишені напризволяще і на поталу свого гнобителя, що їхні прагнення й аспірації мають зрозуміння та відгомін у світі.

Москва здає собі з цього справу, але й важко їй не кричати, як болить. Цим разом вона полегшила цей біль тим, що зойкнула, і зойкнула на повний голос.

Згідно з повідомленням Асосіейтед Пресс, совєтська пресова агенція ТАСС 23-го січня цього року подала вістку про „безодню обурення", очевидно „трудящих України", проти проголошення Дня Української Незалежности нюйоркським губернатором Нелсоном Рокефеллером. ТАСС твердить, що „трудящі України" засипають Москву „листами обурення", і навіть цитує деякі з тих листів. Наприклад, якийсь „герой соціялістичної праці" Петро Степанчук, що є також депутатом Верховного Совєту УССР, написав: „Дивіться, хто нами турбується! Рокефеллер, мільйонер, що розбагатів на крові й поті мільйонів народу... Український народ не потребує нічиєї допомоги... а нашим самозванчим добродіям із-закордону я скажу: не пхай, пане Рокефеллере, свого носа до нашої совєтської хати!" Зацитовано також відомого колишнього четверто - вуличника М. Тарновського, що прожив на білому американському хлібі 49 років і тепер плете, буцімто неволя існує в Америці, а не в Україні. Подібних виявів „бездонного обурення" подано в повідомленні ТАСС більше.

Виникає питання: звідки і яким чудом Степанчук, Тарновський та Рубаник, листи яких цитує ТАСС, довідалися про те, що губернатор Рокефеллер проголосив День Української Незалежности? Жадної згадки про це не подибуємо ані в центральних московських, ані в сателітно - провінційних газетах, які виходять українською мовою. Щойно 24-го січня ц. р. совєтська преса счинила велику бурю про відзначування роковин 22-го січня в Америці. До того часу не згадувала про це ніже словом, дарма, що численні вістки і передвісники про плянування тих святкувань були широко відомі.

Справа ясна: Москві вже не вдасться приховувати того, що діється на користь українських визвольних змагань у ЗДА та в інших країнах вільного світу. Цього року вже й „Голос Америки" широко повідомляв про відзначування роковин 22-го січня в З'єдинених Державах, сповістило про це й „Радіо Свобода" і вістки про цю акцію напевно дійшли в Україну сотнями інших щілин у залізній заслоні. Це тим більше болить Москві, і тому не диво, що вона вже не могла свого болю не виявити бодай у такій формі, як це вчинила: у формі спрепарованого повідомлення ТАСС, про „безодню обурення", мовляв, „трудящих України". Обурюється, очевидно, червона Москва і має на це всі причини.

Вето де Голя

Нинішню ситуацію в Західній Европі порівнюють з будинком, який раптом завалився, і — треба негайної рятункової акції, а не ламання рук з розпуки. Покищо не відомо, що вдасться з отого румовища, спричиненого французьким президентом де Голем, врятувати, і тому державні мужі підходять до оцінки новопосталої ситуації дуже обережно. Проте, такі відповідальні особи з міжнародним авторитетом, як західньонімецький міністер народного господарства й віце - канцлер Людвіґ Ергард, бельгійський міністер закордонних справ Поль Генрі Спаак і голляндський міністер Жозеф Люнс, після того, як Франція поставила хрестика на 16-місячних переговорах про приступлення Британії до західньоевропейського господарсько - політичного бльоку, не приховують своєї стурбованости і розчарування. Спаак заявив одверто, що „ідея европейської єдности зазнала поважного удару", а Люнс признав, що у 5-ох союзників Франції із Спільного Господарського Ринку „захиталось довір'я до тієї країни".

Не відомо, чи де Голь передбачав наслідки свого „вето" проти прийняття Британії до західньоевропейської спільноти, але фактом є, що він викликав кризу, яка далеко переступає межі економічних відносин. Нині ніхто вже й не пам'ятає, що перешкодами для приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку було питання імпорту хліборобських продуктів з англомовних заморських країн-членів Коммонвелту та метода державного субвенціонування сільського господарства в Англії. Відомо, що причиною опозиції де Голя є свідоме і плянове його намагання знівелювати британські і американські політичні впливи в Европі, щоб заступити їх впливами французькими.

Це політика де Голя на дальшу мету, і тому наслідки заблькування шляху Британії до західньоевропейської спільноти виявляться щойно пізніше. Рішучість і впертість у політиці звичайно увінчуються успіхом, тож можна б припускати, що й де Голь матиме успіх у своїй політиці, тим паче, що вона грає на антиамериканських настроях у частині европейських громадянств. Але, з другого боку, історія вчить, що кожний диктатор перетягає струну у своїх диктаторсько - імперських ходах, — що легковаження думок і настроїв противників та приятелів дошкульно мститься. Навіть дуже сильні індивідуальності зазнавали невдач, коли ставили перед собою нездійсненні цілі. Підписаний минулого тижня французько - німецький договір приязни був сам по собі актом мудрим, із далекосяжним значенням. Але вже через кілька днів після його підписання де Голь підважив французько - німецький союз своїм авторитарним становищем супроти Британії й Америки, з яким Західня Німеччина аж ніяк не може погодитися. Вона напевно не захоче звести себе до ролі французького сателіта, вона не може погодитись на те, щоб атомову зброю в Европі мала тільки одна Франція, ані тим паче на те, щоб Франція вирішувала, чи мають перебувати на території Західньої Німеччини американські збройні сили, чи вони мають звідтіль відтягнутися поза океан.

Чинник довір'я необхідний у взаєминах між союзниками. Франція не може обійтись ані без союзників, ані без їх довір'я. Коли де Голь мріє виповнити Францією „пустку" в Европі, яка постала б там із відворотом Америки, то це мрія амбітна і з французького погляду похвальна, але — цілком нереальна. Післяверсальська Франція була куди могутнішою, як нині, політичною та збройною силою з власними сателітами у постаті трьох держав Малої Антанти, але вона загинула б, якби не поміч збоку ЗДА й Британії. Зависокі амбіції були вже не раз причиною упадку їхніх носіїв. Покищо де Голь своїми виступами проти ЗДА й Британії заподіяв шкоду всьому вільному світові, а в тому числі й самій Франції.

М. Чировський

ПРОБЛЕМА СТРАЙКІВ

Зворотна хвиля страйків у ключових галузях американської індустрії, немов затяжна недуга, точить організм народного господарства. — Страйки вуглекопів, страйки сталеварів, страйки залізничників, автових, транспортових, портових, летунських та інших робітників вибухають ніби на команду, гальмуючи розвиток економіки, зупиняючи нормальні господарські процеси і спричиняючи мільйонові і більйонові втрати для американської спільноти, для світу капіталу і промислу, а то й для самого робітництва. Низи американського робітництва у багатьох випадках проти страйків, але автократичні, свавільні провідники професійних спілок нехтують волю мас. А страйки у військовій і оборонній промисловості, зокрема на підприємствах, де будують ракети і модерну зброю, страйки шпитального персоналу, пожежної сторожі, учительства або державних службовців скидаються прямо на протидержавний злочин. От, наприклад, рік тому робітники ракетних фабрик страйкували без жадної поважної причини, і техніка того страйку дуже нагадувала саботаж. Конґресові представники підозрівають у такого роду страйках участь комуністичної п'ятої колони. А страйки шпитального персоналу і доставців молока та м'яса, зорганізованих у відомому Братстві Транспортових Робітників, загрожували народному здоров'ю і виразно нехтували основними етичними засадами.

Цими днями закінчився страйк портових робітників, що спричинив коло 900 мільйонів долярів втрат. У його висліді зросло безробіття, потерпіла американська зовнішня торгівля, зріс дефіцит закордонного платничого балянсу, згинуло на внутрішньому ринку багато продуктів. Щоб покінчити з цим страйком треба було офіційним колам втрутитися у спір поміж корабельними компаніями і портовими робітниками. Створено окремий комітет на чолі з сенатором - демократом Морсом, пропозиції якого поступово прийняли розсварені сторони. Але чому не зроблено цього сім тижнів тому, щоб уникнути величезних матеріяльних втрат?

З острахом згадується ринкові шоки внаслідок страйку в сталеварній промисловості. Все ще дискутується справу останнього страйку сталеварів, зокрема його епілог — піднесення цін на сталь, хоч проминуло вже багато часу від цього зудару поміж урядом ЗДА і сталеварною індустрією. Цей страйк наче спаралізував народне господарство, а ось уже й новий страйк у цій галузі промисловости на овиді 1963 року.

На квітень передбачається страйки спілки ґумових і комунікаційних робітників; на травень — сталеварних, залізничих, кораблебудівельних і паперових; на червень — робітників алюмінійних заводів, а на пізніші місяці — робітників електричних компаній та скляних і керамічних фабрик.

Розуміється, що таке положення є нестерпним, і в Конґресі безнастанно говорять про конечність нового протистрайкового закону. Отже, сенатори Дірксон, Голдвотер та МакКлелен та конґресмени Ґрифін і Кейс запропонували вже проєкти нових робітничих законів.

Іде тут про зудар двох політичних напрямків: консервативного і ліберального, хоч це не означає поділу їх по партійній лінії.

Далекойдучий лібералізм президента Кеннеді і його політично - виборчі пляни не дозволяють йому виступати гостро проти професійних спілок. Так колись було і з президентом Труманом, який, калькулюючи на 1948-ий рік, виступав проти закону Тефта - Гартлі, що обмежував сваволю юній. Але закон був потрібний, і його прийнято понад президентське вето. Також і новий закон для обмеження страйків напевно буде прийнятий скорше чи пізніше.

Проблему нового протистрайкового закону широко дискутується. Сенатор Дірксен наголошує у своєму проєкті примусовий арбітраж, зокрема у ділянці морського транспорту, і заборону страйків у провідних галузях індустрії на один рік, протягом якого мають вестися переговори в справі нового контракту праці. Сенатор МекКлелен вимагає загальної заборони страйків у військовій, зокрема ракетній, промисловості і застосування антимонопольного законодавства до професійних спілок у транспорті. Конґресмен Ґрифін — пропонує загальне і таємне голосування робітників, яке рішало б про страйк. В такий спосіб — вважає він — право проголошувати страйк було б відібране в автократичних і спраґнених влади юнійних провідників, які цілковито нехтують загальним добром". Конґресмен Кейс заявив був на початку страйку портових робітників, що уряд мусітиме з ним покінчити якимось рішучим кроком Так і сталося. Тому конґресмен Кейс, як і сенатор Дірксен, наголошує потребу примусового арбітражу.

Найширше розроблений проєкт сенатора Бері Голдвотера, який пропонує передусім таємне голосування робітників, що мало б рішати про страйк. Правочинним може бути страйк лише тоді, коли його ухвалить більшість робітників. В противному разі організатори страйку підпадають карам, передбаченим у законі Тефта-Гартлі.

Сенатор Голдвотер пропонує також заборону примусової приналежности до професійних спілок, відновлюючи цим давню дискусію про „право на працю", яке виключало б т. зв. замкнені і юнійні заклади. Там, де приналежність до професійної спілки була б примусова, секретар праці федерального уряду мав би окремі контрольні права.

Крім того, проєкт Голдвотера передбачає окрему охорону інтересів поодинокого робітника проти надуживань збоку спілок і їхніх могутніх провідників.

Хвилі страйків уже надокучили законодатним палатам, і новий закон для реґуляції ринку праці напевно буде синтезою консервативних і ліберальних думок у цій ділянці.

Іван Вербяний

УКРАЇНА — ЕВРОПА ЧИ АЗІЯ?

Прошу не думати, що мова тут про якусь сенсацію чи просто нісенітницю. Справа поважна. Сімдесят п'ять літ існує в ЗДА Національне Географічне Т-во у Вашингтоні, яке має завдання поширювати географічне знання серед широкого загалу американців. Воно робить це при помочі дуже добре редагованого журналу-місячника, видає цілий ряд книжок природничо - географічного змісту. Дуже цінними для членів цього Т-ва є мапи великого формату, друковані в кількох (до 10) кольорах. Недавно випустило воно незвичайно добрі ґльоби. Національне Географічне Т-во, маючи понад 3 000 000 членів, розпоряджає великими сумами (із самих членських вкладок має річно понад $20 000 000) і від перших років свого існування фінансує природничо-географічні експедиції, чи само чи на спілку з іншими науковими інституціями. Учасники тих експедицій вміщують у журналі свої статті, описи й звідомлення.

Шість років тому почало Товариство видавати атлас світу, що матиме 60-65 мап великого формату. Кожного року появляється сім мап, і кожен член, крім журналу з прекрасними кольоровими знімками й ілюстраціями, одержує ці мапи як додаток. За невеликою доплатою можна дістати спеціяльні обкладинки, в які вліплюється мапи (їх досі вийшло 36), і так кожен член може собі скомплектувати знаменитий атлас.

Мене найбільше цікавило, чи буде в цьому атласі окрема мапа України, яка своєю величиною займає поважне місце серед інших країн Европи. На другій внутрішній обкладинці, де подано список мап, я вичитав, що буде окрема мапа Польщі і Чехо-Словаччини, на одній карті разом, мапи балканських держав з Угорщиною включно, Греції й Егейських островів. За цими країнами йдуть порожні місця на мапи число 41, 42 й 43. І на тім кінець мап Европи. Може між тими, ще не названими мапами, буде й мапа України? — сновигало мені по голові. Але де ж ціла Східня Европа та европейська частина СССР?

Читаю далі: Азія — 44-та мапа: загальна мапа Азії. 45-та мапа — це буде мапа західньої частини Совєтського Союзу. Отже, цілу Східню Европу у цьому атласі зачисляються до Азії! Такого дива досі не було. Що Европа це немов би півострів Азії і що в географічних книжках давно уже введено термін Евразії — відома річ. Але, щоб цілу Східню Европу приділювати до Азії — це вже щось нечуване!

Думав я думав і рішив підождати, поки наші географи на це зареаґують.

Обкладинки до цього атласу появилися ще в 1958-му році, але якось наші географи не звернули своєї уваги на цю дивовижу.

Кілька тижнів тому друга, ще більша диковина.

У ЗДА появляється маса краще або гірше опрацьованих енциклопедій, що їх поширюється через великі ланцюгові споживчі крамниці. Щотижня виходить новий том чи томик ціною від 90 центів до 1.50 доляра, і в такий спосіб можна скомплектувати енциклопедію із 10 — 20 томів.

В останнім часі знане видавництво „Голден Пресс" в Ню Йорку випустило в такий спосіб дві енциклопедії: загальну для Дому й Школи і Енциклопедію Природознавства. Кожен том має приблизно 100 сторін з добрими кольоровими ілюстраціями. І так за не цілих 16 дол. маєте для себе й своїх дітей 16 томів енциклопедії природознавства. Не відчули ви видатку, бо платили по 99 центів за том (за перший тільки 59 центів) кожного тижня. Само собою, що за такі малі гроші можна видати таку енциклопедію тільки при величезних накладах, що йдуть в сотні тисяч примірників. Може мати таке видання й поважних авторів - співробітників.

З приємністю переглядаю том за томом, любуюся ілюстраціями і роблю „штіхпроби". Гарно — добре — влучно — помислово.

Так доходжу до сьомого тому. Зараз на самім початку попадаю на статтю: „Географічне розміщення людини", а в ній на мапи Африки, Азії, Америки і Австралії. І саме тут починається моє найбільше зацікавлення і... здивування!

Азія представлена у формі Евразії. Але дрібні фігурки, що уосібнюють поодинокі народи, охоплюють із Европи тільки східню її частину. Є фігурка мадяра на коні, є українка з гусками — коло неї соняшник; є поляк у червоній сорочці й у синіх штанах, що танцює щось наче „присюди", є фін на ослоні, ляпляндець з оленем, є два москалі — один, що їде на одноконнім возі з дугою, а другий, що п'є чай із тульського самовара. Інших народів Східньої Европи чомусь немає. Що воно таке?

Читаю пояснення до цієї мапи. Із перенаселених країн Азії розлилися цілі хвилі народів в Европу. Мадяри, українці, поляки, фіни, ляпляндці й москалі задержали характеристичні особливості, що вказують на їх азійське походження. Ось як воно!

Слов'яни Східньої Европи представлені тільки українцем, поляком і москалем. Що москалі чи не найменше слов'яни з великою домішкою різних народів монгольської раси — це правда. І мадяри, і фіни, і ляпляндці — народи не білої раси. Автор цієї географічної мапи Евразії не подав на ній білорусинів, чехів, словаків. З пояснення до мапи виходило б, що тільки народи Західньої Европи є білої раси, а Східню Европу заселюють народи азійсько-монгольського походження.

Із списку наукових співробітників енциклопедії виходило б, що автором статті: „Географічне розміщення людини" є професор Маямського університету Брайс Райєн.

З атласу Національного Географічного Т-ва та її Енциклопедії Природознавства, що вийшла у видавництві Голден Пресс, виходить, що в ЗДА формується новий погляд, що Східня Европа та її народи це не Европа, а частина Азії. Цей атлас розходиться у мільйонах примірників, а Енциклопедія Природознавства у сотнях тисяч. Молодь береться скорше до ілюстрацій, як до статтей. Із пояснення до мапи - графікону Азії вона затямить собі, що Східню Европу замешкують народи азійського походження, що слов'яни Східньої Европи властиво не европейці, а азійці, чи там азіяти.

Тепер зрозумійте, чому я дав своїй статті заголовок: „Україна—Европа чи Азія?"

Що скажуть на це наші географи?

Леонід Полтава

Наслідники дому Романових

Московські царі у 18 столітті платили — щоправда, скромно — тим учителям, які сприяли в школах посиленню русифікації „інородчєских" синів Росії". Про валуєвський указ з 11-го червня 1878-го року, яким „касувалося" українську мову й друк, офіційно відомо, але куди більше йшло з Москви таємних обіжників про те, якими методами боротися проти українського „нарєчія", що після Івана Котляревського і особливо Тараса Шевченка почало з нестримною силою переростати у мову навіть в очах сліпих царських міністрів.

Царськими методами боротьби проти не-російських народів Ленін не міг користуватися. До них докочувався Сталін аж тільки перед початком другої світової війни, — багато внутрішніх причин стримували його від валуєвських кроків. І Хрущов спочатку вдавав з себе катерининського ліберала в національному питанні в СССР. Та на те шило й гостре, щоб кололось; дуже скоро шило великодержавного шовінізму вилізло з совєтського мішка. Аж М. Бажан не втримався і кілька років тому виступив проти монархістичних російських п'єс типу „Дні Турбіних", у яких паплюжилося все українське тільки тому, що було українським.

Потім прийшла партійна постанова про вільний вибір у вивченні мов у школах неросійських республік — вибирайте, мовляв, яку бажаєте, російську чи свою рідну... Але середньошкільник, який слабувато володіє російською мовою, не потрапить у вищу школу!

Та хрущовсько - шелепінсько - ільїчовському „інтернаціональному" керівництву було мало й цього. На останньому партз'їзді в Москві винесли постанову, тобто указ, про злиття націй, культур і мов, як кінцеву мету комунізму. Даремно. Г. Крижанівський нарікав у „Літературній Україні" ч. 4/1963 на „товаришку Бондар" — начальника торговельно - книжкового відділу в Харкові, що вона літератури українською мовою замовила на 34 000 рублів, „Молоді" — на 49 000, Держлітвидаву — на 50 000, зате видань „Совєтського писателя" аж на 214 000, „Молодой гвардії" — на 224 000". Іншими словами — „товаришка" Бондар свідомо займається русифікацією Харкова і Харківщини, закуповує російські книжки, занехаює українські, навіть совєтські в українській мові.

Дописувач, мабуть, розуміє: не Бондар, а далеко вищі чинники ведуть русифікацію, — однак, він не сміє про це писати. І тому Бондар, як та Баронова - Казіно, учителька „правільних проізношеній" у драматурга Куліша, — почуває себе повновласною торувати на Україні „шлях до комунізму".

Отаких бондарів останнім часом підтримував Хрущов, а за ним і секретар ЦК КПСС Л. Ільїчов на засіданні ідеологічної комісії при ЦК партії. У його промові - статті читаємо в „Літературній Україні" (ч. 5): „Ми можемо й повинні всіляко сприяти зближенню національних культур... Треба рішуче виступати проти національної відокремлености і зашкарублости... в яких би формах вони не проявлялись".

Такий „указ" у 20-му столітті — столітті визволення народів — перевищує своїм цинізмом навіть царські, бо тоді ніхто не говорив про рівноправність, рівність, братерство, державу трудящого українського народу.

Наближається 1964-ий — Шевченківський — рік. Він прийде скоро. Готуючись уже тепер до нього, треба мобілізувати всі наші сили для оборони прав українського народу на рідну мову й культуру: використати для цього всі доступні парляменти всіх країн, всю пресу, скеровувати багатотисячні заяви до ЮНЕСКО, писати до президентів та прем'єрів урядів. Боротьба за нашу мову й культуру — найбільший пам'ятник Тарасові Шевченкові.

Галина Лащенко

ОЛЕНА ТЕЛІГА

(3)

Франсуа Коппе, член французької Академії Наук, визначний поет і драматург, описуючи свої враження про Марію Башкірцеву, підкреслював, між іншим, її „вольовість у ніжності". Сергій Литвиненко в статті „Зустрічі з Михайлом Телігою" пише, що Михайлова дружина „полонила своїм щирим сміхом, влучним дотепом, блискавичними думками і ще чимось, чому тяжко було знайти окреслення". Аж потім, ближче її пізнавши, він зрозумів, що це була „ніжність у силі".

Башкірцева в Москві відчувала себе чужою. Вона цікавилася Україною, її історією, радо говорила з селянами, але серед тодішньої української шляхти було їй тісно: „Я тут нещасна, трачу час... я пліснявію, мучуся". За своє коротке життя вона не встигла віднайти правдиве обличчя свого народу.

Телізі було легше. Вона жила мрією про поворот, жила, як Ангел Лермонтова, „повна чудесним бажанням".

„Та я минала всі вогні,
Мов світло не своєї брами,
Бо чула: ждане довгі дні
Вже йде з безсмертними
дарами".

На чужині знайшла вона в своєму серці залишену перед роками батьківщину.

Деякі поети передбачають у своїх віршах своє майбутнє. У Теліги таке ясновидіння є в поезіях „Поворот", „Неповторне свято", „Безсмертне", „Лист". В цьому останньому вірші вона точно вказує:

„Коли ж зійду на каменистий
верх
Крізь темні води й полум'яні
межі —
Нехай життя хитнеться
й відпливе,
Мов корабель у заграві
пожежі."

По дорозі на її каменистий верх були й „теплі води" — Теліга разом з Уласом Самчуком біля Ярослава нелеґально перейшла Сян. У вірші „Поворот" Теліга теж згадує про перехід через води:

„Перейдемо у брід бурхливі
води."

У тому ж вірші вона точно вказує, коли буде цей поворот — восени. І дійсно, це була осінь 1941 року.

Тема смерти завжди цікавила поетів. У багатьох вона стало повторюється внаслідок їх песимістичного наставлення до життя, у деяких вона зв'язана з вічними питаннями Початку, Кінця, Вічности. Ці поети можуть дуже любити життя, але не можуть не думати про ту велику годину, коли воно відходить від людини. У Олени Теліги теж звучить тема власної „гарячої" смерти. Вона згадує про це у вірші „Лист". Та в неї це з'єднується з бадьорим духом її поезій. Вона чарувала в житті якраз своєю свіжістю і життєрадісністю, хоч мала і свої розчарування, свої важкі переживання:

„Я пила самотньо аж до рана
Темну розпач — найгіркіший
трунок."

Але це не була та мертва еміґрантська „тоска", від якої російська поетеса Маріна Цвєтаєва з еміґрації тікає назад до Совєтів. Цвєтаєва писала: „Не можу... Не можу... Пустка... Хіба ви її не чуєте — пустку?" Цієї „пустки" не позбавившись і на „родінє", вона в 1937 році покінчила самогубством.

Теліга зуміла в еміґрації подолати розпач і знайти ціль життя, і то не лише в поезії. Знайти оточення, яке їй допомагало розвиватися і рости. Чи Цвєтаєва в російському еміґраційному середовищі не знайшла такого оточення? П. Мілюков на літературному вечорі 1930 року в Парижі, кажучи, що російські літератори лишаються на позиціях відриву від життя, мав на увазі головним чином молодих. А літератор Анненский писав: „Наша еміґраційна поезія непомірно сумна, анемічна і далека від живої дійсности". Він кличе поетів вернутися до дійсности, яка вимагала вже іншої поезії — мужньої, суворої. Те, чого він хотів від російських поетів, вже мала українська поезія. І власне українська націоналістична поезія.

На початку 1920-х років, в перші роки еміґрації, у всіх було духове піднесення під враженням недавньої збройної боротьби і короткотривалої державности. Далі постають українські високі, середні й спеціяльні школи, преса. Але еміґрація затягається, виникають в різних осередках труднощі, зв'язані з скитальчим життям, занепадає патос. Націоналізм надає українському життю нових, живих форм. І молодь, яка завжди шукає нових шляхів, відзивається на гасла націоналізму. Ольжич так характеризує ці шукання:

„Воно зросло з шукання
і розпуки,
Безжурно мужнє, повне
буйних сил."

Молодь Галичини, Волині, Холмщини, Закарпаття, Буковини і еміґрації об'єднується. „Націоналізм, — писав Микола Сціборський, — зродився, як явище органічне, саме в собі, що вилонилося з глибин нації, як зрілий плід нового часу, нової епохи".

Більшість поетів на поетичну творчість витрачають найбільше своєї життьової енерґії, і та творчість є найбільшим зосередженням їх думок. Теліга на цьому не зупиняється і цим духом близька до Ольжича, який, сам визначний поет, писав:

„Нащо слова? Ми діло
несемо.
Ніщо мистецтво і мана теорій.
Бо нам дано знайти життя
само
В красі неповторній
і суворій."

У Теліги з її великим поетичним даром це не була „мода" іти з новим рухом. В цьому було почування дуже глибоке. Не плекати самотньо свій талант, а віддати себе на служення організації, ідеалом якої є свідомий, організований чин. В цьому вона бачила найкращий шлях до визвольних змагань. Після довгих шукань, 1939 року в Кракові, вона стає членом ОУН.

В. Ласовський

Виставка образів А. Оленської-Петришин в Бодлі Ґалерії

Подобається це комусь, чи не подобається, в пластичному як і інших галузях мистецтва існують розвоєві закономірності, а в них своєрідна логіка. Закономірно, кривá розвитку істотного в малярстві і в відношенні форми і ідейного змісту переживає свої зльоти, пережикає спади, орієнтовно до певних естетичних мірил, певних гуманних ідеалів, які мало піддаються еволюційним коливанням.

Згадаймо усі недорічності та потворності, якими щедро цей світ час вгощав своїх сучасників дадаїзм. За програмою того напрямку в пластичному мистецтві було дозволено чинити все можливе, щоб валити традиційні поняття про красу і таким чином шокувати попутних міщан звиклих до примирливих форм мистецької подачі. Але на трупі скоро прогомонілого дадаїзму, з волі згаданих закономірностей, дісковався ще один благотворний акт визволення мистця від зайвих умовностей, які досі зв'язували безпосередність і правдивість вислову, з волі попередньої натуро - копіювальної епохи.

Глузд цього виступу до короткого розгляду показу творчости Петришин, раджу приводити собі на згадку усім тим гострим 'опозиціонерам „модернізму", які патетично нарікають над упадком мистецтва в сучасну добу, коли вони підступають до творів, що то не зовсім вкладаються в їхні поняття естетизму та хибно зформований погляд на стабільність деяких вартостей малярства, які мусять еволюціонувати, щоб мистецтво жило, а культура прогресувала.

Звичайно, цими ствердженнями я дуже далекий від схвалювання деяких процесів, які діються в суцільному процесі прогресування сучасного пластичного мистецтва. Але підкреслюю, деяких . . .

Аркадія Петришин це молода малярка, яка живе й творить в гущі всіх тих проблем, які складаються на компактне модерне малярство. Вона сприймає усі імперативи моменту без застережень і в переконанні, що вони единоправильні для самовияву мистця в тому ж моменті. На свій спосіб вона зовсім права, бо вільно їй бути дитиною своєї доби і не поривається на бунтарство, як напр. Соловій, котрий має снагу протиставитися загущеним тематизмом без'язикому а ф і г у р а н т и в і з м о в і. Без'язикому? Ну, так, коли нагла емотивність абстракціонізму не артикулюється бодай натяками на предметовий світ, на яких врешті вироцтується цілий духовний світ людської істоти. Творча програма на довшу мету з негативів предметової дійсности настільки безцільна, наскільки заперечення мусить бути завжди попереджене ствердженням. То ж і абстракціонізм буде завжди „вдаванням небаченням", що дуже зубожує самовиявні можливості мистця, а бодай виявляє їх дуже однобічно.

На першій індивідуальній своїй виставі Оленська - Петришин показала два свої розвоєві етапи. Обидва чітко виказують її індивідуальність, обидва виявляють її прагнення, сказати б творчу програму.

В першому спостерігаємо бароково - н а г р о м а д ж у в а н н я імпресій з довкілля круто заламаних в призмі жіночої особовости.

Другий врізується в перший зовсім несподівано, виявляючи маніфестаційно кольорову проблематику і знівечує доцільно пов'язаність аморфної візії з предметовим світом. Близько два десятки композицій останнього періоду, де декоративні панно з послідовними кольористичними розв'язками в різних гамах, але дуже одноманітних з рисунковою боку. В них, при споглядному кольоровому та рисунковому динамізмі, якась замороженість мікроскопічного препарату. А в тім, от якісь тягучі лляні, відтінювані десятьма на другому, наче б то, пляні, таки й нагадують якийсь образок з окуляру мікроскопу.

З осудливою чи схвальною оцінкою цього етапу в цілому, я волів би бути обережним, а зате з цілою впевненістю підкреслюю в ньому великий поступ у мистецькій розбагаченій палітрі і музичному назвучуванні кольорових акордів. І саме це цінний здобуток останнього періоду, що його дуже хочеться важити як підготовку до повнокровного вислову в майбутньому.

Подружжя Петришинів, про наукові успіхи чоловіка п. Аркадії ми мали змогу оноді читати на сторінках „Свободи", це представники молодого покоління нашої інтелігенції, які врастаючи в американський ґрунт, з творчими успіхами на ньому, не то що не відв'язуються від своєї національної спільноти, але користуються кожною нагодою, щоб зв'язок із нею підкреслити, хоч це в розумінні кар'єри, ні матеріяльного ні морального задоволення не може принести.

Аркадія Оленська - Петришин свою участю майже на всіх виставах образів Об'єднання Мистців і Союзу Українок, зацікавленнями культурним життям нашої громади, створює приклад молодшим собі мистцям, що виплить на широкі води американського життя і тим старшим колегам, які вкусивши з дерева признання чужої публіки, визбуваються „національного баласту", починаючи з імен власних . . .

. . . Тим гарячіше українська спільнота вітає першу індивідуальну виставку успішну й надійну, нашої талановитої мисткені.

Спільна Свят Вечеря у Філядельфії

12-го січня у Філядельфії відбулася спільна Свят - Вечеря, зорганізована ж і н о ч о ю секцією ОбВУА під керівництвом голови секції пані Омелюсик. За довгими, святочно застеленими білими скатерками і заставленими традиційно-святочними стравами столами з запашною кутею засіли вояки усіх українських армій, починаючи від сивоголових ветеранів у к р а ї н с ь к и х визвольних змагань 17 - 20 років аж до енергійних упівців, які ще недавно гриміли зброєю в Карпатах.

Приємно було дивитися на обличчя всіх учасників у цей Свят Вечір. Братерство й любов панували в серцях та на обличчях вояків, які спільно славили народження Христа, Єдиного Бога, що закликав усіх до любови. В той Свят Вечір, що саме відбувався 12 січня, в час, коли й на Україні не одна родина за столом линула думкою за океан, і в цьому найбільша велич Свят Вечора.

Між двома чудовими ялинками освітленими й прикрашеними, білів накритий стіл, на якому були дві високі свічки. Найстарший віком срібноголовий ветеран полковник Омелюсик вояцькою рукою і радісно засвітив свічки. В напівтемній залі блиснули два вогники і всі присутні думкою линули на рідну землю на Україну. З сотень уст тихо вирвалась традиційна колядка, „Нова радість стала"... По закінченні коляди запрошений на Свят Вечір священик о. Михайло Борисенко відчитав молитву і поблагословив страви.

Голова ОбВУА поручник Микола Олексевич привітав усіх вояків та всіх присутніх з Свят Вечором і передав керівництво адвокатові Теодорові Свистунові.

Недавно прибула з Арґентини відома оперова співачка пані Марія Балук прокодядувала з паном Бурчаком „Бог Предвічний. . .".

З теплими і щирими привітаннями виступали представники організацій, товариств та громад, зокрема панове д-р Володимир Галан, д-р Ценко, проф. Чупрун, пані Вовк та інші. З гарними деклямаціями виступали дочка отця Борисенка та дружина полковника Омелюсика.

Щасливий вечір закінчив молитвою о. М. Борисенко та загальним співом „Ще н е вмерла Україна". Дохід призначено на побудову надмогильних хрестів померлих вояків.

З. Дончук

„У чарі облуди" в Балтімор

Перечитуючи дописи в нашій пресі, подумав і я собі написати дещо про Свято-Миколаївську п'єсу, яку відіграли, 8-го грудня 1962 р., діти парохіяльної школи при українській католицькій церкві св. Михайла у Балтиморі. І п'єса і її юні виконавці вповні собі на це заслужили. Називається вона „У чарі облуди" авторства п. Надії Верби. Авторці належиться признання за таку гарну і виховну п'єсу, в якій підчеркнуті релігійний і патріотичний елемент. Тема, наче б то взята з теперішнього життя української молоді, прибрана казковою фантазією.

При наполегливій праці Володимири і Петра Войтовичів, учителів нашої школи, постановка п'єси була на належному мистецькому рівні. Вчителям належиться признання. Всі ми учасники імпрези нею захоплені, бо наші молоді артисти дуже добре вив'язалися свої ролі, відкриваючи свої таланти. У головних ролях виступали випускники і учні нашої школи.

Парася Олексюк — Царівна. Вона дійсно виглядала як царівна. Чорнявка, обдарована красою, гарно одягнена, свою ролю відіграла як справжня артистка. Андрій Татчин — Петро, який шукає щастя в житті, відрікаючися своєї рідні, мови і всього, що рідне, він свою ролю як справжній відступник. Наприкінці, коли прийшло каяття, віддав її з чуттям повним трагізму. Уляна Стельмах — Марійка, свідома українська студентка, вміло веде дискусію з нестійким Петром, намовляючи його до науки і праці на собою. В Уляни є хист до сцени. Люба Седляк — Совість, з доброю інтонацією г о л о с у картала Петра — відступника. Вона належно віддала свою ролю. Михась Качанюк — Мороз. Його спокійний, низький тон голосу, міміка і рухи подобались публіці. Він грав ролю старого облудника.

Далі був гурт дівчат і хлопців, які верталися з ховзанки: Маруся Дудок, Ліда Шакало, Оля Стасюк, Оля Качанюк, Василько Тим'юк і Бодьо Олексюк. У гуртовій сцені всі вони мило виглядали. Попереду вродливі діти, гарно одягнені свобідно вели акцію бездоганною українською мовою, що дуже подобалось публіці за це вони одержали багато оплесків. Шість дівчаток: Маруся Гуменюк, Маруся Татчин, Маруся Радь, Галинка Стельмах, Леся Попович і Стефця Павловська, в гарних строях, з ґрацією виконали танок-балет, до якого приграла на фортепіяно Оля Стасюк. Ці дівчатка є завжди прикрасою у наших шкільних імпрезах. В кінцевій дії виступали традиційні у Свято-Миколаївських імпрезах чорти. Вони чимало причинились до успіху імпрези. Це були: Зеньо Баб'як, Ігорчик Лемішка, Юрчик Вацлавів і Ромчик Михайлишин. В асисті св. Миколая були три янголи: Лідуся Сушко, Ірця Корж і Маруся Стасюк. Велике число дітей — артистів а наша сцена тісна-маленька, одначе всі вони вміли на ній знайтися і зі своїх роль вив'язались прекрасно. В нагороду за це заносимо їх до нашої преси.

До успіху виставки у великій мірі причинились вдало підібрані декорації і строї, що їх проєктувала Володимира Войтович, і батьківське відношення до потреб дітвори, Впр. о. декана Петра Мельничука, директора нашої школи. Хай за це Господь дасть йому багато сил і здоров'я зреалізувати задум побудови парохіяльної школи, в якій буде простора заля зі сценою, так дуже нам потрібна. Щира подяка дир. Іванові Сенюті за підготовку вокальної точки до імпрези. Відмічуємо тут і те, що батьки точно привозили дітей на проби, а матері помагали шити одяги. Щира подяка п. М. Вацлавові, який дуже натрудився при декоруванні сцени, п. Ю. Котикові за гарматні поради, а п. В. Стельмахові за поміч.

П. — вич.

Річна Сесія Ради Митрополії УПЦеркви в ЗДА

(Закінчення із стор. 1-шої)

в підготовці до З'їзду Сестриць в місяці травні ц. р. Централя Сестрицтв видала мин. року низку публікацій для жіноцтва. Зорганізовано й вислано в мин. році харитативну допомогу українському жіноцтву у ряді країн вільного світу, зокрема в тамошніх старечих домах. Проф. Василь Завітневич звітував від Науково - Богословського Інституту. Активних членів є чотири, між іншим проф. Іван Власовський викінчує 5-ту книгу „Нарису УПЦеркви". Прот. Григорій Павловський викінчив „Священичний Молитвослов", а проф. В. Завітневич злагідив до друку працю: „Збірник літургічних співів" на основі наших церковних композиторів - клясиків (400 сторінок, для хору і одноголосного співу). Інші члени Інституту беруть участь в його конференціях. Справи молоді в рядах Української Православної Ліги реферували п. Осип Воробець з Нюарку і п. Богдан Грицишин з Філядельфії.

З полудня відбулася обширна дискусія для добра й розвою Церкви, прийнято адміністраційний бюджет Консисторії на 1963 р., також ухвалено ряд побажань і резолюцій у відношенні до своїх вірних, також щодо інших церковних груп у ЗДА. Зокрема гостро запротестовано з приводу насильного нищення совєтським режимом славної Почаївської Лаври на Волині. Первоієрарх УПЦеркви, Митрополит Іоан Теодорович видасть з цього приводу окреме Архипастирське Послання. Копії цього документу буде переслано до членів Об'єднаних Націй, до проводу Світової Ради Церков і до інших церковних авторитетів у вільному світі. Членом Консисторії (на місце пок. о. Григорія Пипюка) обрано через акламацію о. прот. Артемія Селепину з Нюарку. Зборами проводив о. прот. Іван Савчук, секретарював проф. В. Завітневич з Ню Йорку. Дев'ять священиків і вісім мирян брали участь в нарадах, крім двох Архиєреїв.

На площі Світової Виставки в Ню Йорку будують 30 павільйонів

Ню Йорк. — На площі Світової Нюйорської Виставки, яка має відбутися в 1964 і 1965 му роках, будують вже 30 павільйонів, а на весні ц. р. мають покласти наріжний камінь під будову дальших 75 павільйонів. Всіх павільйонів на тій Виставці має бути більше як 200 в дні 22-го квітня 1964-го року, коли вона буде урядово відкрита. В американському районі будують павільйони стейтів Гаваїв і Ню Йорку, а в закордонному районі почато вже будову павільйонів Китайської Республіки, Індонезії і Ватиканської Держави. Вже є викінчений будинок, в якому буде міститися поліція і пожежна сторожа на Виставці. За два місяці буде готова будівля так званого Нюз Центру, в якому будуть вміщені всі засоби інформації. В березні почнуть Павільйон Асамблеї Світової Виставки на 2.000 місць, який залишиться і після Виставки на Флашинґу.

В Ню Йорку почнуть виставляти „Мону Лізу" вже 7-го лютого

Ню Йорк. — Директор Метрополітального Мистецького Музею (Метрополітен Мюзеюм оф Артс) Джеймс Дж. Рорімер повідомляє, що від 7-го лютого можна буде подивитися на славну картину Леонардо да Вінчі „Мону Лізу" впродовж 4-ох тижнів, починаючи від 7-го лютого. Сподіваються, що один мільйон людей схоче подивитися на той образ, намальований 450 років тому. Інформується, що не можна буде „оглядати" образ, тільки зиркнути на нього під час того, як вільно буде перейти попри нього в черзі осіб, що безперервно проходитимуть у виставкових годинах. Мона Ліза висітиме на першому поверсі музею. Там вже висить образ такої самої величини Льоренца де Креді, бо на ньому випробовують освітлення для Мони Лізи. Вже переведені влаштування, щоб температура виносила 60 ступнів, і щоб вогкість не була більша як 55 до 60 відсотків.

Українська хроніка

● Українські Молодечі Організації м. Ню Йорку влаштовують в неділю 3-го лютого Крутянську Академію в Джюніорхай скул при Евені „В". На Академії співатиме „Б о ж е Великий Єдиний". Просяться всіх молодих співаків нюйоркських хорів і тих, що вміють співати, щоб взяли участь в тому хорі, що виступатиме на цій Академії. Проби того хору відбуваються в четвер і п'ятницю о год. 6:30 вечором, а генеральні проби в суботу і в неділю о год. 3-ій по полудні в Культурному Центрі Авраменка при 12 Площа св. Марка в Ню Йорку.

● Український Військово-Історичний Інститут при НТШ в Ню Йорку влаштовує Наукову Конференцію в суботу 2-го лютого в год. 7-ій вечором в Українському Інституті Америки при 2 Іст 79-та вулиця з такою програмою: сот. З. Стефанів — Відкриття і ред. Ярослав Курдидик — „Якою може бути українська збройна сила". Вхід вільний, гостям раді.

● Доповідь польського діяча д-ра Оттона Пеґра про „Можливості польсько - української співпраці в майбутній Східній Европі" не відбулась в Клюбі Круглого стола в Ню Йорку 25 січня ц. р. з причини занедужання доповідача. Вона відбудеться в п'ятницю 8 лютого, в Українському Інституті Америки, о год. 7 веч. Вступ для членів Клюбу і запрошених ними гостей.

Український Літературно-Мистецький Клюб

У Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться в найближчу п'ятницю 1 лютого ц. р. показ двох кольорових фільмів: „Мистецтво і життя Індії". Вступне слово про Індію вигологить Борис Ржепецький. Початок о год. 8 веч.

● В Елізабетвілі, столиці провінції Катанґа в Конґо, вперше почали на вулицях робити службу поліцийти, підлеглі центральному катанґійському урядові. Щоб дати їм охорону проти можливих атак збоку їхніх земляків з Катанґи, разом із ними роблять повтора на вулицях вояки-тубільці з міжнар. війська Об'єд. Націй.

Самі комуністи не знають плянів Хрущова щодо Берліну

Берлін. — Східньо-німецькі комуністи і московські большевики різняться в оцінюванні в останньому часі ваги берлінської проблеми. І так речник новообраного німецького комуністичного політбюра та перший секретар тієї партії в Східньому Берліні, Павль Вернер, заявив у своїй промові в одній східньо - берлінській фабриці в минулу неділю, що співіснування важливіше, як мировий договір та що з моментом здвигнення берлінського муру взагалі справа мирового договору втратила на значенні. Той визначний німецький комуніст впевняє, що між східніми і західніми німцями можлива тільки коекзистенція або війна і тому він палко поручає співіснування, яке можна — каже він — осягнути тільки шляхом безпосередніх переговорів між двома частинами поділеної Німеччини й поділеного Берліну. Західні коментатори приходять до висновку, що Хрущов не квапиться тепер підписувати мировий договір із Східньою Німеччиною, щоб не загострювати міжнародної ситуації, а знаючи, що Захід не відкличе добровільно своїх гарнізонів із Західнього Берліну — Хрущов мовчки погодиться на ті гарнізони. Тим часом орган совєтської армії „Красная Заря" твердить, що всупереч західнім голосам — проблема Німеччини і Берліну не втратила своєї гостроти й політичної актуальности. Що більше, „Красная Заря" твердить, що „точки зору обох сторін починають в підході до цієї проблеми наближуватись". Насправді, ці „точки зору" одна з одною цілком несумісні.

Москва хоче залякати „фльотилями атомово-підводних човнів"

Москва, — „Ізвестія" з минулого понеділка запевняють, що Совєтський Союз має „у бойовій готвості" фльотилії атомово-підводних човнів". Де ці совєтські підводні атомові човни знаходяться, де є їхні бази та скільки їх — про все це „Ізвестія" мовчать і тому не відомо, чи західні фахівці помиляються в оцінці дійсного стану. За найавторитетнішим морським довідником, британійським щорічним виданням „Джейн-а воєнні кораблі" — Совєтський Союз має тепер „більше, як 12 оперативних атомово - підводних човнів і будує нові по 5 або 6 річно". Нахвалювання цілими фльотиліями атомово-підводних човнів в „Ізвєстіях" прийшло наприкінці повідомлення, що такий один совєтський човен, „Ленінський Комсомол" щасливо переплив під льодом північний бігун. В західній пресі появились були свого часу вістки, що „рибальський порт", що його совєтські фахівці будують на Кубі, має саме стати базою для совєтських атомово - підводних човнів, — проте фахівці заявили, що цієї справи не вдалось би комуністам довго затаїти, бо постачання для такої бази вимагає окремих спорудів і воно настільки складне, що американська розвідка напевне про це дізналась би.

Повідомлення

У зв'язку з процесом проти Б. Сташинського ЗП УГВР та Дослідне і видавниче об'єднання „Пролог" в Ню Йорку звернулися були до українського громадянства у справі збірки на покриття коштів процесу рідною сл. п. Л. Ребета. Із збірки вплинуло індивідуальних пожертв на адресу „Прологу" $ 207, на листи „Прологу" з терену ЗДА $ 1.115. (Ню Йорк — 275, Клівленд 206, Дітройт 495, Шикаго 100, Рочестер 27, з терену Канади $ 594 (Едмонтон — 15, Вінніпеґ — 579). Разом $ 1917. Цю суму передано пані Дарії Ребет на покриття коштів процесу і згідно бажанням жертводавців, на фонд дітей. Усім жертводавцям складаємо щиру подяку. Список всіх жертводавців буде проголошений на сторінках „Українського Самостійника". Там будуть також оголошені пожертви зложені на цю саму ціль на заклик ОУН закордоном.

Головна Делеґатура ЗП УГВР в ЗТДА Дослідне і видавниче об'єднання „Пролог"

Сердечно дякую усім жертводавцям за складені на заклик ЗП. УГВР і листи „Прологу" датки на кошти процесу Б. Сташинського, в сумі $ 1.917.00

Дарія Ребет
Ню Йорк, 22 січня 1963.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — Грецько-Американський С. К. Футбольні змагання за Чашу ЗДА (Чалленджер Кап), які не відбулися внаслідок поганої погоди, заповіджені на наступну неділю, 3-го лютого 1963, год. 2.00 по полудні, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У ВЕЛИКОМУ СЛЯЛЬОМІ

В суботу, 2-го лютого 1963, на Гаймавнт, Н. Й., влаштовує Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку лещетарські змагання у великому слялльому за першість СУАСТ — Схід. Змагання відбудуться в групах чоловіків і жінок. Перед початком змагань, в суботу о год. 10.00 будуть прийняті остаточні зголошення змагунів та відбудеться льосування. Місце змагань — Гаймавнт, Н. Й. знаходиться при дорозі ч. 28 у віддалі 38 миль на захід від Кінґстону.

ЛЕЩЕТАРСЬКА ПРОГУЛЬКА КЛК

В суботу, 19-го січня зорганізував Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку прогульку до Каталії, лещетарського центру, недалеко „Союзівки". Після гарно проведеного дня на з'їздах в Каталії, всі учасники прогульки взяли участь в товариському вечері Карпатського Лещетарського Клюбу на Союзівці, де проведено в товариській атмосфері приємний зимовий вечір.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ

В цьому, як і в попередніх роках, Карпатський Лещетарський Клюб буде організатором і господарем лещетарських змагань за першість Української Спортової Централі Америки і Канади. Ці змагання запляновані на 9-го березня ц. р. на Вайт Фейс Мавнтен, Н. Й. Точніші інформації своєчасно подасться лещетарям до відома.

ШІСТКОВИЙ ФУТБОЛЬНИЙ ТУРНІР В НЮ ЙОРКУ

В суботу, 26-го січня 1963, в залі Арморі в Ню Йорку відбулися дальші елімінаційні гри шісткового футбольного турніру, що його влаштовує Німецько - Американський Футбольний Союз. У висліді відбутих гор 16 клюбів в чотирьох групах по чотири, першунами груп і фіналістами столи: „Пфельцер", „Гелленік", Мадярський С. К. і „Ґотче". Шістка „Чорноморської Січі" з Нюарку зустріла в своїй групі сильну шістку „Готи". В приписаному часі гри січовики закінчили змагання нерішеною 1:1. Натомість в стрілянні карних для вирішення переможця „Чорноморській Січі" не пощастило, бо вже при першому карному Чайка стрілив в стовп, а противники здобули зі свого карного ворота. Так „Чорноморська Січ" програла зустріч 1:2 та відпала від дальших гор турніру. „Чорноморська Січ" грала в наступному складі: Голуб, Саварин, Павлишин, Каздоба, Чайка, Кіралі і Савицький.

Поодинокі висліди елімінацій турніру 26-го січня:

П'ята група:

„Гакоах" — Чесько-Ам. С. К. 1 : 0

„Пфельцер" — Портуґальський С. К. 2 : 1

„Пфельцер" — „Гакоах" 4 : 3

Шоста група:

„Гелленік" — „Блю Стар" 8 : 7

„Гота" — Чорноморська Січ" 2 : 1

„Гелленік" — „Гота" 1 : 0

Сьома група:

Бруклин С. К. — „Джермен-Ам." 3 : 1

Мадярський С. К. — Йонкерс 2 : 1

Мадярський С. К. — Бруклин С. К. 6 : 1

Восьма група:

„Ґотче" — С. К. Нюарк 4 : 1

Спрінґ Велі — „Швабен" 5:3

„Ґотче" — Спрінґ Велі 7 : 0

Фінальні змагання шісткового турніру відбудуться в залі Арморі при 34 Вулиці та Парк Евню в Ню Йорку в суботу 16-го лютого. В них візьме участь шістка УСК Ню Йорк, яка ввійшла до фіналу разом із трьома іншими переможцями перших чотирьох груп в елімінаціях 5-го січня ц. р. Вже вильосувано перші пари, які зустрінуться у фіналах, в такому порядку: УСК —„Ґотче", Грецько-Ам. С. К. — „Пфельцер", „Гелленік" — „Дойч - Унґарн" і Мадярський С. К. — Ню Йорк С. К.

в. с.

СІМКОВИЙ ТУРНІР ФУТБОЛУ В ШИКАҐО

Неділя 20-го січня була днем третьої черги змагань шісткового турніру Футболу Шикаґа в закритій залі Шикаґо Евню Арморі відбулися змагання:

„Леви" — „Швабен" 1:4 (0:2)

„Іґелс" — „Грін-Вайт" 1:1

„Кікерс" — „Ганза" 3:1

„Словаки" — „Вандерерс" 1:1

„Леви" зустрінулися в своїх змаганнях з минулорічним мистцем цієї Вищої Дивізії „Швабен" і вийшли переможені вислідом 1:4. Ця перемога „Швабен" закріпила їх на першому місці і дала їм всі вигляди повторити минулорічний успіх — здобуття трофея Акселя Нілзена. Грізними конкурентами для „Швабен" є дві інші німецькі дружини, а саме „Кікерс" і „Ґрін - Вайт". „Леви" по цій програній мають рахунок точок 2:4 та воріт 4:8 і вони опинилися на шостому місці. Перед „Левами" ще чотири гри: зі Словаками, „Вандерерс", „Кікерсами" і „Ганзою", з яких треба „Левам" здобути принайменше чотири точки, щоб вдержатися у Вищій Дивізії на наступний рік.

В змаганнях зі „Швабен" були „Леви" рівнорядним противником і лише через невикористання стрілених нагод втратили наші футболісти цінні точки. Вже в першій хвилині „Швабен" здобули ведення, а в 9-ій хв. вони підвищили вислід на 2:0. В першій половині (десять хвилин) занотовано дві прогайновані нагоди „Левів" здобути ворота. Після перерви „Леви" скріпили наступи, з яких один приніс успіх — ворота зі стрілу Стахровського після заграння Лоско — Бахір. Замість сподіваного вирівняння „Левів" німці здобули треті ворота у 18-ій хв. гри, а хвилину пізніше вони устійнили вислід зустрічі 1:4.

„Тигри" (юнаки) — „Леви" (юнаки) 2 : 1

У перших змаганнях турніру цього дня зустрінулися дві українські дружини юнаків. З карного здобули „Леви" перші ворота, що їх стрілив Орест Банах. Так само з карного прийшло вирівняння для „Тигрів" зі стрілу Ґрода. У 18-ій хв. гри Семків здобув з вільного другі ворота та перемогу для „Тигрів".

Петро Головатий

Маляйська Федерація погрожує зірванням взаємин з Індонезією

Кауля Люмпур, Маляї. — Маляйська Федерація, яка веде виразно антикомуністичну політику, змагає до поширення федерації на інші країни південно-східнього азійського обширу, які недавно перебували, або й тепер перебувають під британською владою, щоб об'єднати Бруней, Саравак, Північне Борнео, Сінґапур і Маляї в одну велику державу. Вона стала б щодо свого розміру, природних багатств і сили найгрізнішим суперником Індонезії, тим паче, що мала б сильну підтримку збоку Британії. Маляї співпрацювали з Британією при здавленні недавнього бунту в Брунеї, що його підняли саме противники такої широкої федерації. Індонезія, яка намагається не допустити до такої федерації і яка сама веде „співіснувальну" закордонну політику, а у себе дома має сильну комуністичну партію, що підтримує режим Сукарна, одверто поборює теперішніх керівників Маляйської Федерації. Індонезійський міністер закордонних справ Субандріо назвав на одному студентському зібранні, маляйського прем'єра Рахмана і інших маляйських лідерів „спільниками неоколоніялістів неоімперіялістів, які ведуть ворожу до Індонезії політику" і Рахман у відповіді заповів „дуже поважні наслідки". Загально вважають, що Маляї зірвуть дипломатичні взаємини з Індонезією.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС
ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

АНДРУС Фрідаф, народж. 1918 р. Овкленд, Мд., членка 276 Відд. в Ембридж, Па., померла 11-го січня 1963 року.

АРСЕНІЙ Іван, народж. 1898 р. в Толстой, Ман., Канада, членка 221 Відд. в Шикаґо, Ілл., помер у січні 1963 року.

БАКУН Іван П., народж. 1940 р. у Ню Йорку, Н. Й., член 361 Відділу в Ню Йорку, Н. Й., помер у січні 1963 року.

БАНАХ Олексій, д-р, народж. 1900 р. у Василеві Вел., пов. Рава Руська, член 292 Відділу в Дітройті, Миш., помер 13-го січня 1963 р. в Милвокі, Виск.

ВІҐУНЯК Андрій, народж. 1881 р. у Панкній, пов. Горлиці, член і б. довголітній секретар 195 Відд. в Пікскіл, Н. Й., помер 7-го листопада 1962 року.

ВІЛИК Микола, народж. 1882 р. в Прусах, пов. Самбір, член 179 Відд. в Ст. Луїс, Мізурі, помер 16-го січня 1963 року.

ВОБЕРСЬКИЙ Іван, народж. 1881 р. у Лопушанці Лехнові, пов. Турка, член 333 Відділу у Бервик, Па., помер 13-го січня 1963 року.

БОЙКО Михайло, народж. 1889 р. у Копанках, пов. Калуш, член 253 Відд. у Лудлов, Мас. помер 6-го вересня 1962 року.

БУДНЯК Прокіп, народж. 1891 р. у Долинянах, пов. Рогатин, член 155 Відд. в Перт Амбой, Н. Дж., помер 6-го січня 1963 року.

ВОВК Іван, народж. 1892 р. в Калинівці, пов. Бібрка, член 361 Відд. в Ню Йорку, Н. Й., помер 7-го січня 1963 року.

ГІРНЯК Степанія, народж. 1921 р. у Клівленді, Огайо, членка 102 Відд. в Клівленді, Огайо, померла 12-го січня 1963 року.

ГУСАК Степан, народж. 1890 р. в Тихій, пов. Самбір, член 218 Відд. в Кемпбел, Огайо, помер 17-го січня 1963 року.

ГУТ Іван, народж. 1904 р. в Кульчицях, пов. Самбір, член 127 Відд. в Баффало, Н. Й., помер 7-го січня 1963 року.

ДЕЛЯВСЬКА Осипа, народж. 1886 р. у Білині Великій, пов. Самбір, членка 352 Відд. у Честері, Па., померла у січні 1963 року.

ДІДУН Михайло, народж. 1890 р. у Веречках, Карпатська Україна, член 116 Відд. в Трентоні, Н. Дж., помер 8-го січня 1963 року.

ДУНЕЦЬ Павлина, народж. 1888 р. в Березовиці, пов. Тернопіль, членка 64 Відд. у Патерсоні, Н. Дж., померла 29-го грудня 1962 року.

ЗАДОРОЖНИЙ Теодор, народж. 1889 р. в Жукові, пов. Золочів, член та кол. організатор і перший секретар 289 Відд. в Рочестері, Н. Й. помер 4-го грудня 1962 року.

ЗАЧИДЛО Андрій, народжений 1894 р. в Лупкові, повіт Лісько, член 87 Відд. УНСоюзу в Ланкестер, Н. Й., помер 22 грудня 1963 року.

ЗЕЛЕНЕНЬКИЙ Дмитро, народж. 1882 р. в Глібові, пов. Скалат, член 206 Відд. УНСоюзу у Вунсакет, Р. Ай., помер у січні 1963 року.

КИШЕНИЧ Василь, народж. 1890 р. у Двиничі, пов. Турка, член 147 Відд. УНСоюзу в Аллентавн, Па., помер 2-го січня 1963 року.

КОБАСЯР Параскева, народж. 1885 р. в Бортнім, пов. Горлиці, членка 175 Відд. УНСоюзу у Дітройті, Мич., померла 4-го січня 1963 року.

КОВАЛЬ Петро, народж. 1916 року в Арнолд, Па., член 296 Відд. УНСоюзу в Ню Кенсінгтон, Па., помер 4-го січня 1963 року.

КОКОЦЬ Розалія, народж. 1897 р. в Хирові, пов. Старий Самбір, членка, кол. основниця і довголітня предсідниця 328 Відд. УНСоюзу у Клівленді, Огайо, померла 3-го вересня 1962 року.

ЛИСАГАНИЧ Марія, народж. 1894 р. у Хревті, пов. Лісько, членка 119 Відд. УНСоюзу в Кемпбел, Огайо, померла 15 січня 1963 року.

МАНДЗЮК Розалія, народж. 1892 р. в Коросній, пов. Перемишляни, членка 62 Відд. УНСоюзу у Вест Філядельфії, Па., померла 6-го січня 1963 року.

МИХАЛЬЧАК Семен, народж. 1893 р. у Рябім, пов. Лісько, член 324 Відд. УНСоюзу у Філядельфії, Па., помер 19-го січня 1963 року.

ОНІСКОР Олена, народж. 1918 р. в Нентікок, Па., членка 204 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., померла 2-го січня 1963 року.

ОРЕНЧАК Теодор, народжений 1881 р. у Станковій, пов. Лісько, член 133 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 20 січня 1963 року.

СІКОРА Марко, народж. 1904 р. в Камінках, пов. Скалат, член 14 Відд. УНСоюзу у Нюарку, Н. Дж., помер у січні 1963 року.

ТЕНЕТИЛО Онуфрій, народж. 1891 р. у Созані, пов. Старий Самбір, член 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер у січні 1963 року.

ТИМКІВ Василь, народж. 1898 р. в Демнянові, пов. Рогатин, член 396 Відд. УНСоюзу у Питтсбурґу, Па., помер 5-го січня 1963 року.

ФЕДІРКО Степан, народжений 1893 р. в Теплицях, пов. Ярослав, член 277 Відд. УНСоюзу в Гартфорді, Конн., помер у січні 1963 року.

ХАС Михайло, народж. 1881 р. в Бутинах, пов. Жовква, член 385 Відд. УНСоюзу у Міннеаполіс, Мінн., помер 2-го січня 1963 року.

ЧАЙКА Софія, народж. 1894 р. в Станківцях, пов. Тернопіль, членка 288 Відд. УНСоюзу у Бетлегем, Па., померла 2-го січня 1963 року.

ШЕРЕМЕТА Євфемія, народж. 1880 р. у Мощаниці, пов. Сянік, членка 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., померла 12-го січня 1963 року.

ШЕРШЕНСЬКИЙ Теодор, народж. 1923 р. в Бруклині, Н. Й., член 347 Відд. УНСоюзу у Милвил, Н. Дж., помер 6-го січня 1963 року.

ЯНИК Тетяна, народж. 1900 р. у Лужку Горішнім, пов. Самбір, членка 465 Відд. УНСоюзу в Лашін, Кв., Канада, померла 7-го січня 1963 року.

ЯНСЕН Анна, народж. 1900 р. в Перс Ситі, Мізурі, членка 323 Відд. УНСоюзу в Кензас Ситі, Кензас, померла 17-го січня 1963 року.

ЯСІНСЬКИЙ Іван, народжений 1891 р. в Грабівці, пов. Богородчани, член 361 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку, Н. Й., помер в січні 1963 року.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 3-го ЛЮТОГО 1963:

СИРАКЮЗИ, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 39, в год. 3:00 по пол., в залі УНДому. Побір вкладок в суботу, 2-го лютого, від год. 7:00 до 10:00 веч., і в неділю, 3-го лютого, від год. 12:00 до 3:00 по пол. Управа Відділу просить тих членів, які довжні із вкладками, негайно їх вирівняти. — Управа.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 168, в год. 3:0 по пол., під ч. 760 State St. в УНДомі. Проситься всіх членів прибути на Збори. — Управа.

МІННЕАПОЛІС, Мінн. — Річні Загальні Збори Відд. 385, при Парохії Церкви св. Константина, в год. 4:00 по пол., у шкільній залі. Тому, що на цих Зборах будуть вирішені дуже важливі справи в користь усіх членів, Управа запрошує всіх до участи. — І. Машталір, предс.; Г. Папіж, рек. секр.

WILKES BARRE, Pa. — Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 223, в церковній залі св. ап. Петра і Павла, при River St. На Зборах будуть важливі справи до вирішення. — Н. Леськів, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 4977. Немає жінок!

THE PRESERVER WHISPERED REVERENTLY, "THESE PILLS CONTAIN SECRET INGREDIENTS THAT KEEP MY PEOPLE YOUNG-- I ALONE KNOW THE FORMULA."

THERE WAS A MOMENT OF AWED SILENCE, THEN TARZAN QUESTIONED, "BUT WHAT ABOUT WOMEN--"

"THE KYANITE FEMALES DIED YEARS AGO," REPLIED THE PRESERVER. "SO YOU CAN UNDERSTAND WHY WE TOOK THOSE OF YOUR PARTY INTO--CUSTODY!"

Презервер щось побожно пошептав. — Оці пігулки мають в собі такі складові секретні частини, які втримують мій нарід молодим . . . Я єдиний знаю цю формулу.

Хвилину панувала трепетна мовчанка, а тоді Тарзан запитався. — Але як справа з жінками? . .

— Жінки кянайтів вимерли роки тому — відповів презервер. — Тому ви зрозумієте, чому ми заарештували всіх людей з вашої групи!